

Değerleri Sınıf Ortamında “Düşünce, Duygu ve Davranış Deneyimi” ile Yeniden Değerli Kılmak *

Re-evaluating Values in the Classroom through "Emotional, Intellectual, and Behavioral Experiences"

ÖZET

Değer bir insanın tüm yaşamının içinde vücut bulan, düşünce, tutum, davranışını nizama sokan ölçüdür. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde erdem-değer-eylem içeriği altında “adalet, saygı ve sorumluluğun” odakta olduğu 20 değere yer verilmiştir. TYMM'de temel değerler; ünite, tema ve öğrenme alanlarıyla ilişkili olarak öğrenme-öğretme süreçleri içinde bütünlüklük biçimde ele alınmıştır.

Alan yazındaki boşluk üzerine bu çalışmanın konusu, güncel programdan hareketle “düşünce, duygu ve davranış deneyimine dayalı sınıf içi paylaşım etkinliğidir. Çalışmanın amacı, giderek önemini yitiren değerlere kolay ama arka planı mesajlarla dolu sınıf içi bir etkinlikle, konuyu Türkçe Eğitimi ABD lisans öğrencileri gözünden bakıp okuyarak tüm bunları hedef kitlede kalıcı kazanıma dönüştürmektir. Bunun için, bireysel deneyim ve anlam üzerine odaklı Fenomenoloji yöntemi seçilmiştir.

Paylaşım etkinliği sonucu birer yaşantı olarak anlama bürünen deneyimler, tamamen “bireysel” yani kişiye özgüdür, ancak tüm deneyimlerdeki “öz” yorumlandığında *insan varlığının yaratılış özünde benden bize “erdemli” bir özne oluş, evrensel dilde bütüncül bir çıktı olarak betimlemiştir.*

Anahtar Kelimeler: Değer, Eğitim, Deneyim, Paylaşım, Etkinlik, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

ABSTRACT

Value is a measure that exists throughout a person's life, regulating their thoughts, attitudes, and behaviors. In the Turkish Century Education Model, 20 values are included under the umbrella of virtue-value-action, with "justice, respect, and responsibility" at the forefront. In the TYMM, fundamental values are addressed in an integrated manner within the learning-teaching processes, related to units, themes, and learning areas.

This study, addressing a gap in the literature, focuses on "classroom sharing activities based on emotional, cognitive, and behavioral experiences." The aim of the study is to transform these increasingly diminishing values into lasting gains for the target audience through a simple yet message-laden classroom activity, viewed and interpreted from the perspective of undergraduate students in Turkish Language Education. For this purpose, the Phenomenology method, focusing on individual experience and meaning, has been chosen.

The experiences resulting from the sharing activity, which take on meaning as lived experiences, are entirely "individual," that is, unique to the individual. However, when the "essence" in all experiences is interpreted, it describes the creation of a "virtuous" subject from "me" to "us" as a holistic outcome in a universal language.

Keywords: Value, Education, Experience, Sharing, Activity, Turkish Century Education Model

GİRİŞ

Değer, bir insanın tüm yaşamının içinde vücut bulan, düşünce, tutum, davranışını nizama sokan ölçüdür. Değer, kavram olarak hem insanı hem de onun içinde yaşadığı toplumu ilgilendirdiği için farklı disiplinlerin de araştırma konusu olmuştur. Değerler, insanın kendisini, toplumun ise insanı kontrol etmesini sağlayan unsurların başında gelir. Sahip olunan değerler, insanın toplum içerisindeki statüsünün belirlenmesinde etkili olmaktadır. Bu sayede insan, diğer insanlar ile etkili iletişime geçebilir ve sosyal konumunun belirlenmesi için uygun bir altyapı oluşturabilir (Yazıcı, 2006; Tuna Turhan 2016).

Sibel Turhan Tuna¹

How to Cite This Article

Turhan Tuna, S. (2026). Değerleri Sınıf Ortamında “Düşünce, Duygu ve Davranış Deneyimi” ile Yeniden Değerli Kılmak. *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587) 12(4), 632-646. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19817070>

Arrival: 16 March 2026

Published: 28 April 2026

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

* Bu çalışmanın “etkinlik uygulama bölümü”, aynı zamanda, [sosyal sorumluluk projesi](#) kapsamında, Milli Eğitim kurumlarındaki tüm örgün eğitim kademeleri bağlamında -Muğla/Menteşe'deki pilot okullar ışığında -Türkiye genelinde yapılması planlanmaktadır.

¹ Prof. Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD, Muğla, Türkiye. Orcid ID: 0000-0003-3916-5307

Alan yazın incelendiğinde, başta Türkçe eğitimi olmak üzere, değerler eğitimi konusunda öğretim programları çatısında, çok sayıda çalışmanın olduğu gözlenmiştir. Elbette söz konusu bilimsel çalışmaların da ışığında, değer ve eğitim konusunda öğretim programlarına katkılar sağlanmıştır. Nitekim güncel, 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nin (ÖPOM'nin) 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programına (TDÖP) kıyasla daha fazla değer içerdiği, değer-eylem görselleri ile değerlerin daha somutlaştırıldığı, temalarda ele alınması gereken değerlerin belirtildiği izlenmiştir (MEB, 2024; Taşkın, 2025). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde "kişiyi erdemlere ulaştırın ve dahası eylemleri aracılığıyla gözlemlenebilen değerler, Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi ile kavramsallaştırılmaktadır." Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (ET: 12. 04.2026). TYMM'de erdem-değer-eylem içeriği altında "adalet, saygı ve sorumluluğun" odakta olduğu 20 değere yer verilmiştir (MEB, 2024). TYMM'de temel değerler; ünite, tema ve öğrenme alanlarıyla ilişkili olarak öğrenme-öğretme süreçleri içinde bütünleşik biçimde ele alınmıştır. TYMM'de yer alan çatı değerler; adalet, sorumluluk ve saygı çerçevesinde olup bu değerler; sabır, tasarruf, mütevazılık, çalışkanlık, sağlıklı yaşam ve mahremiyet değerleri ile içsel motivasyonu yüksek olan toplumda huzurlu insan modelini; özgürlük, sevgi, dürüstlük, dostluk, vatanseverlik, yardımseverlik ve aile bütünlüğü değerleri ile millî ve manevî değerlerin yoğun olarak yaşandığı huzurlu aile ve toplum modelini; temizlik, duyarlılık, estetik ve merhamet değerleri ile çevreye duyarlı insan modeli gibi temel insani değerleri benimsemiş bireyler olarak yetiştirmek hedeflenmektedir (MEB, 2024; Taşkın, 2025).

Diğer taraftan, öğretim programları her ne kadar değer eğitimi ve bu bağlamda değer kazanımını hemen her temada öncelese de "düşünce, duygu ve davranış deneyimine dayalı sınıf içi paylaşım etkinliği" anahtar kavramlarını içeren değerler açısından herhangi bir çalışmaya alan yazında rastlanmamıştır. Alan yazındaki boşluk üzerine, bu çalışmanın konusu, güncel programdan hareketle "düşünce, duygu ve davranış deneyimine dayalı sınıf içi paylaşım etkinliği"dir. Çalışmanın amacı, dijital çağda giderek önemini yitiren değerlere kolay ama arka planı mesajlarla dolu sınıf içi bir etkinlikle, konuyu Türkçe Eğitimi ABD lisans öğrencileri gözünden bakıp okuyarak tüm bunları hedef kitlede kalıcı kazanıma dönüştürmektir. Bir başka ifadeyle, **Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programı**'na atıfla, düşünce, duygu ve davranış deneyimine dönük etkinliklerle "değerler" kazanımı sağlama temel amaçtır.

Bu çalışmanın çıktıları, aynı zamanda TYMM'nin temel ilkeleriyle uyumlu olup alan yazınındaki "düşünce, duygu davranış deneyimine dayalı sınıf içi paylaşım etkinliği" bağlamında ilgili boşluğu dolduracak ve başta Türkçe Eğitimi ve ilgili sosyal alanlardaki ders kitaplarının geliştirilmesi için paylaşım etkinliği ışık olacaktır.

Yöntem

Bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımlarından olgu bilim (fenomenoloji) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalar, araştırma sorusunun doğal ortamındaki biçimini anlama ve anlamlandırma - yorumlama eylemi içindedirler. Fenomenoloji ya da olgu bilim, katılımcıların belirli bir olguya ilişkin deneyimlerini ve bu deneyimlere yükledikleri anlamları derinlemesine ortaya koymayı amaçlayan bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışmada, olgu olarak "erdemli insan" ele alınmış, Türkçe Eğitimi ABD 1. Sınıf öğretmen adaylarının bu olguya ait algıları ve deneyimleri analiz edilmiştir.

Fenomenolojik araştırmalar, belirli bir olgu ya da kavram çerçevesinde, katılımcıların deneyimlerinden hareketle bu deneyimlerin özünü ve ortak anlamlarını ortaya koymayı hedefler. Bu yaklaşımın temel amacı, bireysel yaşantılar üzerinden söz konusu fenomeni evrensel dilde bütüncül bir betimlemeyle, bir açıklamaya dönüştürmektir (Creswell, 2016).

Fenomenolojik araştırmaların odağı, insanın fenomene ilişkin yaşanmış deneyiminin anlamı, yapısı ve özü nedir, insan/lar neyi, nasıl tecrübe edip nasıl yorumlarlar (Patton, 2014) şeklinde verilebilir. Fenomenolojik araştırma, "öz"lerin araştırılması olup katılımcı gözlem, olguyu gün yüzüne çıkaracak sözlü – yazılı mülakat ya da açık uçlu sorular bu yöntemde önemlidir. Kısaca fenomenolojik araştırma, insanların fenomeni nasıl algıladıkları, nasıl betimledikleri, hakkında ne hissettikleri, nasıl anlamlandırdıkları ve toplum içinde nasıl paylaştıklarına odaklanır (Patton, 2014).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2025-2026 eğitim-öğretim güz yarıyılında, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkçe Eğitimi ABD, Türk Dili I dersini alan lisans 1. sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Etkinlik için rastgele örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Etkinlik yapılacak ders saatinde sınıf içinde kadın-erkek, 18 yaşını doldurmuş gönüllü katılımlı öğrenciler ile etkinlik gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların kimlik bilgileri gizli tutulmuş ve her bir öğrenciye kod numarası verilerek (E1: Erkek Öğrenci 1; K2: Kadın Öğrenci 2...) görüşler raporlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formun geliştirilme aşamasında, alan literatürü taranmış, daha önce yapılan benzer çalışmalar incelenmiştir. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının “erdemli insan” konusundaki “deneyime dayalı” özgün düşüncelerini ayrıntılı biçimde ifade edebilecekleri 2 kolay anlaşılır açık uçlu soru hazırlanmıştır. Nitel çalışmalarda özellikle açık uçlu sorular, katılımcıların hislerini, bilgilerini, anlam dünyalarını ortaya çıkarmada etkili bir tekniktir (Patton, 2014: 21). Form hazırlandıktan sonra, formun kapsam geçerliliğini ölçmek için iki alan uzmanı görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlardan olumlu dönütler alınmıştır. Lisansüstü öğrencilere de (2 yüksek lisans, 1 doktora öğrencisi) pilot uygulama yapılarak soruların net bir şekilde kavrandığı ve bu bağlamda uygulanabilirliği tespit edilmiştir.

Ayrıca araştırmanın geçerlik – güvenilirlik kapsamında inandırıcılığını sağlamak amacıyla bir başka çalışma daha uygulanmıştır: Katılımcı ifadelerini etkinlikle eş zamanlı, deneme türünde “yazılı yansıtma” metinleri ile birlikte desteklemek ve değerlendirmek üzere “Yöresel Muğla simidi paylaşım etkinliği” konulu deneyime dayalı duygu ve düşüncelerinizi yansıtan bir deneme kaleme alınız.” içerikli yönerge hazırlanmıştır. [Bu yönergenin çıktılarının araştırmanın geçerlik – güvenilirliğini sağladığı izlenmiş ve “başarılı” deneme çıktıları da - bu çalışmanın boyutları bağlamında fazlaca “aşkın” olması sebebiyle - “deneme türü ve yaratıcı yazma odaklı” ayrı özgün bir bilimsel yayın olarak sürece alınmıştır.]

Etkinlik Akışı:

Etkinlik 26.11.2025 tarihinde sınıf ortamında yapılmıştır. Etkinliğin uygulanış biçimi, süreç ve ayrıntıları şu şekildedir:

Sınıf içi, “erdemli insan” konusunda düşünce, duygu ve davranış bağlamında ÖZNEL bir deneyim kazanabilmek için aşağıdaki izlenim uygulanmıştır:

1. Tahtaya ilkin etkinlik adı yazılır: “YÖRESEL (MUĞLA) SİMİT PAYLAŞIM ETKİNLİĞİ”
2. Öğrenciler, sınıf içi diyalog kurmadıkları akranları ile ikili şekilde sıralara oturtulur, birer Muğla simidi ve birer rulo yapak peçeteyi sıralara bırakır. Araştırmacı, öğrencilere simidi ve peçeteyi kendi aralarında paylaşması yönergesini (sözlü) verir ve onları serbest bırakarak hiç müdahale etmeden izler.
3. Araştırmacı, etkinlikle bir kez daha hatırlanmasını istediği temel değerleri, **çok kısa** “düz anlatım” tekniğiyle tahtaya yazarak anlatır. [İlkin, simidin eşit bölünemeyen büyük parçasının kime verildiği nazikçe sorulur ve adalet değeri vd. duyguya girilerek anlatılır.] [Sessizce bir köşeden, sınıf içi simit paylaşımındaki davranış gözlemi; öğrenci davranışı sonrası duygu ve düşünceler bu çalışmanın veri dönüşü için elzemdir.]
4. Değerlerin kısa ancak duygu etkili sözlü sunumundan sonra “özel deneyime dayalı” özgün düşüncelerin ayrıntılı biçimde ifade edilebileceği 2 kolay anlaşılır açık uçlu soru öğrencilere sorulur. [a. “Kültürel bir değer olan yöresel Muğla simidi paylaşım etkinliği size hangi duyguları hissettirdi?” b. “Bu etkinlik size bir Türkçe öğretmeni adayı olarak örgün eğitim bağlamında ne kazandırdı?”]
5. En son aşamada ise öğrencilerden, sınıf için özel deneyimi, yaratıcı düşünme ve yazma kapsamında öğretici metinlerden biri olan “deneme” yazarak güçlendirmeleri istenir. [Amaç 1: 2024 TYMM ortak metni ana hedefi bağlamında, “sosyal-duyusal -alan bilgisi” etkisini yazılı anlatımla pratikte kazanmak. Amaç 2: Araştırmada geçerlik – güvenilirlik kapsamında inandırıcılığı sağlamak amacıyla katılımcı ifadelerini etkinlikle eş zamanlı, deneme türünde “yazılı yansıtma” metinleri kapsamında inandırıcılığı değerlendirmek. Amaç 3: Etkinliğin yaygın etkisini güçlendirmek için bilimsel **özgün** başka bir çalışmaya dönüştürmek.]

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, nitel veri analiz yöntemlerinden tematik içerik analizi ile ele alınmıştır. Tematik analiz, nitel veriler üzerinden temalar oluşturma, bu temaları anlamlandırma ve çıktı hazırlama süreçlerini kapsar (Braun ve Clarke, 2006). Katılımcı öğretmen adaylarıyla etkinlik sonrası elde edilen metinler, iki farklı zaman dilimlerinde derinlemesine okunarak veri ile bütünleşme sağlanmıştır. Her iki zaman dilimindeki (yaklaşık 2 ay) derinlikli okumalardan elde edilen anlam birimleri listelenmiştir. Bu anlam birimlerine son hali verilerek esas tema ve alt temalara dönüştürülmüştür. Bu süreç, katılımcı verilerinin detaylı ve sistematik ele alınmasını sağlamıştır (Yaşar, 2018).

Geçerlik – güvenilirlik

Nitel araştırmalarda, bulguların doğruluğu için araştırmacı kontrolü geçerlik olarak adlandırılır; güvenilirlik ise araştırmanın tutarlılığını gösterir (Creswell, 2016).

Araştırmada, deneyimin doğru yansıtılması amacını güden “geçerlik” ve verilerin yorumlanışında tutarlık ve izlenebilirlik/aktarılabirlik anlamına gelen “güvenirlik” kapsamında, ilkin inandırıcılığı sağlamak amacıyla araştırmacı -fenomenolojik yöntemin gereği de olarak- kendi mesleki deneyimi ve ön yargılarını parantez içinde korumuştur. Yorum ve betimleme arasındaki bilimsel denge korunmuş, diğer taraftan nitel desenli çalışma yöntemi olan fenomenolojik yöntemin doğasından gelen yorum, verinin önüne geçirilmemiştir.

Ayrıca -yukarda da belirtildiği gibi- araştırmacının geçerlik – güvenilirlik kapsamında inandırıcılığını sağlamak amacıyla, katılımcı ifadelerini etkinlikle eş zamanlı, deneme türünde “yazılı yansıtma” metinleri ile birlikte desteklenmiştir.

Buradan hareketle, açık uçlu form metinleri, etkinlik sonrası yazılı anlatımda yansıtma metinleri ve araştırmacı gözlem notları “3”ü birlikte değerlendirilerek, veri kaynağı çeşitliliği ile veri geçerlik – güvenilirlik sağlaması yapılmıştır. Zira araştırmacı, öğrencilerin bir dönem boyunca 2 farklı bölüm derslerine girmiş olup sınıfla uzun süreli etkileşim ve bağlam bilgisine hakimdir. Bu durum “yüzeysel çıkarımlar”ın önüne geçebilecektir. Etkinlik yapılan ders, aynı zamanda “dil-kültür-değer” içeriklidir.

Araştırma sürecine ilişkin tüm aşamalar, ayrıntılı bir biçimde raporlanarak teyit edilebilirlik sağlanmıştır. Araştırmacının başka çalışmalara aktarabilirliği ya da genellebilirliğini sağlamak için, örneklemin sınıf düzeyi, katılımcı özellikleri (18 yaş üstü, gönüllü, kadın-erkek cinsiyet durumu...) etkinliğin uygulanış biçimi, süreç ayrıntıları açık ve net bir biçimde betimlenmiştir. Ayrıca ham veriler, araştırmacının diğer tüm benzer çalışmalarında olduğu gibi “şahsi” arşivindedir.

Etik İlkeler

18 yaş üstü gönüllü katılımlı araştırma için veri toplama araçlarında sadece cinsiyet temalı kodlama yöntemi tercih edilmiştir. (Erkek: E1, E2...; Kadın: K1, K2...) Öğretmen adaylarına, araştırmacının amacı detaylı anlatılmış, katılımları gönüllülük esasına bırakılmıştır. Katılımcı öğretmen adaylarının kimlik bilgileri gizli tutulmuştur. Elde edilen veriler yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılmak üzere şahsi arşivde güvenli bir şekilde saklanmış ve analiz süreci boyunca etik ilkelere bağlı kalınmıştır. Kısaca, veri tespiti için **isimlerin gizleneceği bilgisi** ışığında, **18 yaş üstü gönüllü katılım** olduğu için, (kurumda yıllardır aynı dersi veren daimi kadrolu öğretim üyesi olarak) ayrıca etik kurul raporuna ihtiyaç duyulmamıştır.

Bulgular

Araştırmacı gözlemi:

İlkin sessizce bir köşeden, sınıf içi simit paylaşımındaki öğrenci davranışları gözlenmiştir. Buna göre, bazı öğrencilerin simidi tam ortadan ikiye adilce bölebilmek için çabaladıkları, bazılarının bölme işini hızlıca yapıp paylaşımına geçtikleri izlenmiştir. Her birinin yüzünde bir tebessüm ve pek iletişim kurmadıklarıyla biriyle paylaşımın mutluluğu izlenmiş olup sonrasında da bu durumun veri dönüşlerine yansıdığı görülmüştür. Nitekim öncesinde hiçbir bilgi verilmeden sürpriz gelişen simit paylaşım etkinliği için öğrenci düşünce, duygu ve davranışları bu çalışmanın veri dönüşü için elzemdir.

Yazılı öğrenci geri dönüşleri:

Öğrenci görüşleri aktarımda, yöntemsel olarak şunlar esas alınmıştır. İfade düzgün, açık - net ise ya da ifade bozuklukları çok fazla değilse, olduğu gibi cümle tırnak işareti içinde alınmıştır; fazla ise, parantez içinde düzeltme yapılarak ifade netleştirilmiştir. Ayrıca değerler, tek tek sıralanmış ise bir cümle ya da iki cümle içinde, aşağıda sadece değer tespiti altında öğrenci kodları verilerek cümle tekrarı önlenmiştir.

1. “Kültürel bir değer olan yöresel Muğla simidi paylaşım etkinliği size hangi duyguları hissettirdi?”

Bu soruya öğrenci yanıtları şu **ana temalar ve alt temalarda** toplanmıştır:

mekan – zaman – eylem

Sınıf ortamında pratik deneyim ve öğrenme!

K8 “Etkinlik, bir simidin bile paylaşımıyla, iyiliğin, dayanışmanın, kardeşliğin, cömertliğin... kısaca empatinin kısaca pratik öğretisi oldu.”

E1 “Etkinliğin sınıf içinde örgün şekilde, olması (onu) yaparak yaşayarak daha anlamlı kıldı.”

Sınıf, değerlerin sınındığı küçük bir toplum!

K1 “Bu etkinlik, ...sınıfın, sadece bilgi verilen bir mekân değil, aynı zamanda insanların birbirini tanıdığı, sınındığı küçük bir toplum olduğunu gösterdi.”

Paylaşım için zaman ve mekânın önemi yok: sınıf içi – dışı fark etmez!

E1 “Gerçekleştirdiğimiz etkinlik bana paylaşmanın kişi zaman yer ayırt etmeksizin yapılan bir faaliyet olduğunu hatırlattı. Aynı zamanda bu etkinlik sınıfta olumlu etkileşim yarattı.”

Her şey ders, sınav değilmiş!

K14 “Etkinliğin derslerin sadece sınavla ilgili olmadığını gördüm.”

değerlerin farkındalığı

Bir simit paylaşımı ile onlarca değeri, önemini hatırlama!

K17 “Küçük bir simit paylaşmanın bile bize duygu ve değerlerin önemini vurguladığını anladım.”

Birçok değeri yeniden hatırlattı!

K14, K16 “Değerler, unuttuğumuz bazı önemli duyguları hatırlattı.”

E4 “Etkinlik boyunca (daha öncesinde) öğrendiğimiz değerlerin hayatımız boyunca çok kıymetli olduğunu gördüm...Etkinlik bana birçok değeri görüp öğrenmemi sağladı.”

İçimizdeki değerleri ölçen sessiz bir sınavdı!

E6 “Derste yaptığımız simit paylaşım etkinliği, aslında basit bir paylaşım değil, içimizdeki değerleri ölçen sessiz bir sınavdı.”

İyi insan olmak, iyi niyetli olmak önemlidir!

E10 “İç güdüm bana, simidin büyük parçasını arkadaşına vermem gerektiğini söyledi. Karşımdaki arkadaşım da aynı duyguları düşünüp büyük kısmı bana vermek istedi. Bu durum bana; merhametli, centilmen, hoşgörülü insanların, iyi insanların varlığını hatırlattı.”

E6 “Verdiğimiz (simit) payın büyüklüğü değil, içimizdeki iyi niyetin ağırlığı önemliydi.”

Erdemli olmak önemlidir!

E8 “Hayatta erdemli olmak önemlidir.”

K3 “Bu etkinliğin verdiği asıl duygu erdemli insan duygusudur. Bir insan erdemliyse saydığım bütün duyguları barındırır.”

E6 “Asıl olan bireyin vicdanına uygun hiçbir karşılık beklemezsiniz erdemli davranmaktır.”

K16 “Erdemli olmanın ilk kuralı adaletli olmaktır.”

Adilce paylaşım: adalet!

K18 “Sağ tarafta oturduğum için simidi bölme görevi bana düşmüştü. Hem simidi hem de peçeteyi dikkatlice ikiye ayırıp önüne bıraktım. O an bir şeyleri, adilce paylaşmanın ne kadar önemli olduğunu hissettim. Küçük bir hareket gibi görünse de karşımdaki kişinin hakkını gözetmeye çalışmak bana iyi hissettirdi.”

E3 “İlk başta adalet duygusunu tetikledi.”

(Adalet değeri / kavram adı olarak değinenler:)

K14 “adil olamama endişesi”

“Adalet” E2, K2, K16, E9,

Eşit paylaşım çok önemli!

E5 “...bir insanın yabancı olmasının bile içindeki eşitlik duygusunu esirgememesi bana her insana eşit olmamız gerektiğini hissettirdi.”

K15 “İlk aklıma gelen eşit bölebilmek oldu! Bununla birlikte aslında, kendi eşitliğimi ne derece önemsiyorsam bir başkasınıkini de o derece önemseydiğimi gördüm.”

K16 “Ben olsam eşit bir şekilde bölemesem bile bölmeye çalışırdım. Yanımda oturan arkadaşın eşitlik konusunda ne kadar hassas olduğunu bu etkinlik sayesinde öğrenmiş oldum. Eşit paylaşım için çok çaba sarfetti.”

Büyük parça yanımdakine: iyi arkadaş- dost!

K4 "...Elimden geldiğince eşit bölmeye çalıştım, ama bir parça büyük olsaydı onu da arkadaşşıma verirdim."

K3 "Şunu unutmayalım: 'en büyük simit parçası kendime almalıyım.' Diyen birisinden ne dost ne de sırdaş olur."

E10 "Geleneksel Muğla simidini paylaşım etkinliği bana adil olmayı, empatiyi, yeni tanımış olduğum kişinin sabah kahvaltı yapıp yapmadığını düşünmeme sebep oldu. İç güdüm bana simidin büyük parçasını arkadaşşıma vermem gerektiğini söyledi. Karşımdaki arkadaşım da aynı duyguları düşünüp büyük kısmı bana vermek istedi."

K14 "Eşitlik önemli tabii ki ama bazen eşit olmadığımız durumlar içindeyken adaletli olmamız gerektiğini gördüm."

Yabancı bir kişiyle paylaşımın olumlu sonucu: mutluluk, güzel duygular!

İlk sorunun cevabında E1, E5, K13, K4'te ortak duygu teması olarak bu kavramlar ön plana taşınmıştır.

Yanımızdakinden de sorumluyuz: sorumluluk!

E8 "Yanımızdakinden de sorumluyuz."

Karşımdaki de aç olabilir: empati!

E9 "O simidi paylaşırken arkadaşşımin aç olup olmadığını düşündüm, bir etkinlik diye mi düşündüm bilmiyorum ama vicdanım fazla simit yemek istemedi. (Onun) Çok aç olmadığını öğrenince bile eşit bölmek istedim, hak geçsin istemedim."

İlk sorunun cevabında, K1, K2, K3, K7, K8, K10, E7, K15, E10, K14, K1'de 8 ortak duygu teması olarak bu kavrama atf yapılmıştır.

Manevi değerleri daha çok hatırlattı!

K5 "Etkinlik daha çok manevi değerleri hatırlattı."

Vicdan önemli!

İlk sorunun cevabında vicdan, K1, K10, K18, E10, E9'da öne çıkan ortak değerdir.

Merhamet öne çıktı!

İlk sorunun cevabında merhamet, K1, K6, K15, E10'da öne çıkan ortak değerdir.

Dayanışma önemlidir!

İlk sorunun cevabında dayanışma K1, E4'te öne çıkan ortak değerdir.

Hoşgörü önemlidir!

İlk sorunun cevabında hoşgörü, E10, K14'te öne çıkan ortak değerdir.

Sevgiyi hissettirdi!

İlk sorunun cevabında sevgi, K1, K9, K10, E6'da öne çıkan ortak değerdir.

Saygıyı hissettirdi!

İlk sorunun cevabında saygı, E6 ve E7'de öne çıkan ortak değerdir.

Nezaket önemli!

İlk sorunun cevabında K10'da nezaket vurgusu vardır.

Kardeşlik önemli!

İlk sorunun cevabında K10'da kardeşlik vurgusu vardır.

Fedakârlık önemli!

İlk sorunun cevabında fedakârlık değeri, K 17, E2 ve E10'da öne çıkan ortak değerdir.

Sorumluluk

K2, K18'de sorumluluk vurgusu yapılmıştır.

Cömertlik önemli

K2, K17, E9'da cömertlik vurgusu yapılmıştır.

Titiz-temiz olmak önemli!

K6, peçete kullanımına dikkati çekerek temizlik değerini ön plana taşımıştır.

Paylaşım önemli

K2 “Paylaşmanın güzel bir değer olduğunu ve güzel duyguların belirlediğini gösteren bir etkinlikti. Bu etkinlik sayesinde, empati kurmanın, adil olmanın, cömert olmanın, paylaşmanın önemini bir kez daha kavradık.”

E1 “Gerçekleştirdiğimiz etkinlik bana, kişi, zaman, yer ayırt etmeksizin yapılan bir faaliyet olduğunu hatırlattı. Aynı zamanda bu etkinlik sınıfta olumlu etkileşim yarattı.”

değerleri duyguyla öğrenme ve hatırlama

Bazı duyguları hatırladım!

K14“Değerler, unuttuğumuz bazı önemli duyguları hatırlattı bana.”

K5 “Aslında bildiğim, ama hissedemediğim bu duyguları uzun zamandır hatırlamadığımı fark ettim.”

Birçok duyguyu aynı anda hissettim!

K19 “Bu etkinlik ben de bir sürü farklı duyguyu aynı anda hissetmemi sağladı. Erdemli olmak, sevgi, sempati, ince düşünce, dostluk, güven...Sadece bunlar da değil, daha düşündükçe, anlamlandırdıkça aslında böyle basit bir etkinlik gibi gözükse de kattığı anlamın, öğretmek istediği duyguların daha fazla ve daha önemli olduğunu anladım.”

Bazı duyguları daha iyi anladım!

K7, K10, K16’da “Bazı duyguları daha iyi anladım.” teması ortak işlenmiştir.

Herkeste farklı duygular açığa çıkardı!

K19 “Etkinlik sonrası görüştüğümde herkeste farklı duygular açığa çıktığını gördüm.”

kültürel farkındalık

Yöresel lezzet ve Muğla’ya daha da yakınlaşma, kaynaştırma!

K12, E1’de etkinlik metaryalinin yani yöresel bir lezzetin, kişileri daha da birbirine yakınlaştırıp kaynaştırdığına, hatta simitle Muğla’ya daha da yakınlaşmaya dikkat çekilmiştir.

K12 “...Ayrıca Muğla’da bir yabancı olarak, Muğla’nın içine ve geleneklerine daha da yakınlaştığımı fark ettim.”

E1 “Yöresel bir ürünle kaynaşma sağlandı...”

eleştiri

Önyargılı olduğu için utanma!

K11 “...O ise neredeyse eşit bir şekilde paylaştı. Etkinlik öncesi önyargılı olduğum bu kişi ile sonrasında sohbet etme şansı yakaladım. Onu tayınca, ön yargılı olduğum için biraz utandım. O kişi, beni şaşırttı. Etkinlik sonrası ona karşı bir güven oluştu.”

Bencilik kötüdür!

K13 “Yöresel Muğla simidi paylaşım etkinliği, yardımlaşmanın, dayanışmanın, cömertliğin, bencil olunmaması gerektiğinin önemini bana bir kez daha içten hissettirdi.”

diğer

Farkındalık: yaşıtımla paylaştım, onun da düşünceleri benimle benzermiş!

K4 “yaşıtımla paylaştım, meğer onun da düşünceleri benimle benzermiş.”

Tath, güzel bir anı oldu!

K13, K4

Unutulmamacak bir etkinlik oldu!

K15 “Etkinlik beni ilkokul zamanlarıma döndürdü. Yıllardır simidimi hiçbir kimseyle paylaşmadığım için bu hissiyat bana hem tuhaf geldi hem mutlu etti. Bir de, uygulama samimiyetimizin olmadığı kişilerle yapıldığı için başta ne kadar tuhaf geleceğini düşünmüş olsam da böyle olmadı. Unutulmayacak bir etkinlik oldu benim için.”

Olumlu etkileşim oldu!

E1 “Aynı zamanda bu etkinlik sınıfta olumlu etkileşim yarattı.”

2. “Bu etkinlik size bir Türkçe Öğretmen adayı olarak örgün eğitim bağlamında ne kazandırdı?”

etkili ve yaşam boyu öğrenme

Eğitim sadece tahtaya çıkıp ders anlatmak değil!

E5 “Bu etkinlik bana, eğitimin sadece tahtaya çıkıp ders anlatmak olmadığını, beraberinde tanımadığım birinin bana simidini paylaşırken fazlasıyla adaletli olduğunu gösterdi.”

K12 “Bu etkinlik bana bir Türkçe öğretmen adayı olarak, en baştan dersin sadece ders kitapları olmadığını öğretti. Etkinlik bizi monotonluktan sıyırdı ve katı kalıplardan (öğretmen-öğrenci veya tanıdık olmadığımız arkadaşları sıfatından) çıkardı.”

Yüz yüze- yaparak – yaşayarak -yaşatarak öğrenme kalıcı!

E1 “Etkinliğin sınıf içinde örgün şekilde olması yaşayarak, yaparak gerçekleştirilmesi daha anlamlı kıldı.”

K5 “Evensel değerlerimizin aslında her daim uygulamalı olarak öğrencide daha iyi yerleşmesini ve hayatlarına yön vermede akranları ile daha iyi anlaşmalarını sağlamada işlerine yarayacağını anladım.”

K8 “Bu etkinliği birebir, yüz yüze yaparak aslında basit bir simit diyebileceğimiz bir şey, bize birçok şeyi kazandırdı. En çok da insanlar arası iyiliğin merhametin hala var olduğunu kanıtladı.”

K18 “Bu etkinlik bana, yaşantı temelli öğrenmenin önemini gösterdi.”

Metin dışı unsurlarla, ders kitabı dışı, deneyim yoluyla, aktif katılımı öğrenme de elzem!

K10 “Türkçe öğretmen adayı olarak metin dışı unsurlarla öğrenme ortamını zenginleştirme, öğrencilere deneyim yoluyla, aktif katılımı bir etkinlik tasarlama becerileri kazandırdı.”

K14 “Onlara hayatın yalnız derslerden ve sınavlardan ibaret olmadığını bu gibi etkinliklerle göstereceğim. Paylaşımın önemini ders kitaplarından değil de yaşatarak, deneyim haline getirerek göstermek istiyorum.”

K18 “Basit bir materyal üzerinden yapılan etkinliğin öğrencilerin derse aktif katılımını sağladığını ve soyut değerleri somut hale getirdiğini gördüm.”

Öğrenme sadece akademik içerikle değil, sosyal-kültürel unsurlarla ... dolu bir süreç!

K10 “Muğla simidi paylaşım etkinliği, yerel kültürel unsurların eğitim ortamına entegre edilmesinin öğrenme sürecini zenginleştirdiğini göstermiştir. Bu etkinlik sayesinde kültür temelli uygulamaların öğrencilerde topluluk bilinci, kültürel farkındalık ve ders yönelik motivasyon oluşturmada ve katılımı arttırmadaki etkisini gözlemledim...Sadece akademik değil, sosyal ve kültürel bir süreç olduğunu söyleyebilirim.”

K14 “Öğrencilerime paylaşmanın önemini ders kitabından değil de yaşatarak, deneyim haline getirerek göstermek istiyorum. ...bu gibi etkinliklerle göstereceğim.”

Bir insanı tanımanı kolay yolunu sınıfta öğretti!

E2 “Örgün eğitim açısından ...genel olarak bir insanı tanımanın kolay yolunu öğrenmenin mutluluğunu hissettim.”

Uygulamalı etkinlikler daha kalıcı!

E3 “Uygulamalı etkinlikler, öğrencide daha kalıcı oluyor. Bu etkinliği kolay kolay unutacağımı sanmıyorum.”

E5 “İleride öğretmen olduğumda, bu tür etkinliklerle bilginin daha kalıcı olduğunu kendi üzerimde öğrendim. Bu yönüyle etkinlik, gelecekteki meslek hayatım için etkili.”

K10 “Dersimizdeki öğretmenimiz, yaptığımız etkinliği gelecekte bizler de öğretmen olunca hatırlayacağımızı söyledi. Ona hak verdim. Bazı anlar, düşüncelerimizde z bırakır. Ve bize farklı düşünceler kazandırır.”

K11 “Bu tarz etkinlikler öğrencinin zihninde kalıcı olarak yer ettiğini ve bu yüzden de sık sık yapılması gerektiğini düşündürdü.”

Kazanılan değerleri yaygın eğitimde de yaşatma!

E4 “Kazandığım değerleri yaşamıma uygulamayı en iyi şekilde değerlendireceğim.”

Değerler, sözde değil davranışta da “yaşanmışlıkla”, “göstererek” “hissettirerek” anlama büründü!

E6 “Sonuç itibariyle etkinlik, değerlerin sadece sözde değil, davranışta da anlam kazandığını gösterdi. Küçük bir simit, insanın öz dünyasını gösterdi.”

K4 “Bu etkinlikte yaşanmışlıkla, adalet çizgisinden ayrılmamayı, hoşgörülü olmanın ne kadar güzel bir erdem olduğunu gördüm.”

K8 “Bu etkinlik, birebir yüz yüze yapılarak insanlığın hala var olduğunu kanıtladı.”

K11 “Öğretmenlik hayatımda, öğrencilere bilgileri sadece sözlü olarak anlatmak dışında göstererek ve hissettirerek de anlatmaya çalışacağım.”

K14 “Öğrencilerime paylaşmanın önemini ders kitabından değil de yaşatarak, deneyim haline getirerek göstermek istiyorum.”

K17 “Canlı etkinlik önce bir insan sonrasında öğretmen olarak çok şey kazandırdı.”

Unutulan erdemleri hatırlattı!

E8 “Bu etkinlik, bilmeden de olsa yaptığımız erdemlerin değeri(ni) davranışta yeniden hatırlattı.”

Yardımlaşma ve paylaşma hoşgörü toplum için önemli!

Bu konu, iki öğrencide, K13 ve K15’te ortak temadır.

K9 “Bu etkinlik bana, daha az iletişimde bulunduğumuz insanlarla oturarak ne kadar paylaşımda bulunabiliriz göstermiş oldu.”

Sınıf içinde iş birliği, iletişim, öğrenci psikolojisi!

K1 “Bu etkinlik bana, sınıf içinde iş birliği, iletişim ve öğrenci psikolojisini okuma konusunda epey şey kattı. Hocamız bir simitle bizim sosyal becerimizi ölçtü.”

Etkili öğretim: Örgün eğitimde sosyal ve duygusal öğrenme farkındalığı!

K16 “Bir Türkçe öğretmen adayı olarak, örgün öğretimde sosyal ve duygusal öğrenmenin önemini fark etmemi sağladı.”

“Nasıl iyi bir öğretmen olunur” sorusuna bir yanıt oldu!

E5 “İyi öğretmen nasıl olmalıdır” a bir örnek

K12 “Nasıl bir öğretmen olunur?” sorusuna yanıt vermeyi öğretti.

Sınıf içinde iş birliği, iletişim, öğrenci psikolojisi!

K1 “Bu etkinlik bana, sınıf içinde iş birliği, iletişim ve öğrenci psikolojisini okuma konusunda epey şey kattı. Hocamız bir simitle bizim sosyal becerimizi ölçtü.”

sınıf yönetimi

Sınıfta herkesi etkiledi, eyleme sevk etti, motivasyon arttı!

E3, K10’da ortak tema olarak, “Sınıfta herkesi etkiledi, eyleme sevk etti, motivasyon arttı” ifadeleri gözlenmiştir.

Sınıfı kaynaştırmak için etkili bir yöntem!

E5 “İleride öğretmen olduğumda, sınıfı kaynaştırmak ve birbirleriyle tanıştırmak için bu tarz etkinliklere başvurmam gerektiğini kendi üzerimde öğrendim.”

K12 “Bu tür etkinliklerle ileride hem ben öğrencilerle hem de çocuklar birbirleriyle daha yakın olacaktır. Çok güzel bir formasyondur.”

K9 “Daha az iletişim kurduğumuz insanlarla oturmakla ne kadar paylaşımcı olabileceğimizi göstermiş oldu.”

K11 “Etkinliğin eğlenceli olduğunu aynı zamanda bana yeni bir arkadaş kazandırdığını söylemek isterim. Birine güvenmek, bir şeyler paylaşmak çok ince, tatlı bir duyguydu.”

K17 “...tanımadığımız bir arkadaşın yanına oturarak bir simidi paylaşmak bize birçok duygu hissettirdi.”

Etkinlik, tüm öğrenciyi düşündürüp sürece katmıştır!

K18 “Bu deneyim, öğretmenliğin yalnızca bilgi aktarımı değil, tüm öğrencileri aynı anda düşündüren, sürece katan bir rol olduğunu anlamamı sağladı.”

rol model alma

“Ben de öğretmen olunca canlı/bu tür ... etkinlikler yapacağım!”

E3 “Bunu öğretmen olduğumda yapmayı düşünüyordum. Ama şimdi canlı örneğini görerek bu kanaatim kesinleşti.”

E5 “...bu yönüyle bu etkinlik, gelecekteki meslek hayatım için faydalı oldu.”

K9 “İleride öğrencilerime böyle etkinlikler yapma fikri kazandırdı.”

K19 “Bu etkinlik bana, bir Türkçe öğretmeni aday olarak ileride dersine gireceğim öğrencilerime de bu hissi hissettirmemi, bu örnek etkinliği veya benzer bir etkinliği onlara uygulayarak aralarında eşitlik ve adaleti öğrenmelerini sağlayacağım. Ben de erdemli birey olarak, onların da erdemli bir birey olarak yetişmesinde rol model olacağım.”

E9 “İlerde öğretmen olursam yapacağım etkinliklerin başında olur, onların duygularını, kanaatlerini öğrenmek isterim.”

E10 “Ben de gelecekte öğrendiğim ve öğrenmeye devam edeceğim her şeyi öğrencilerime aktaracağım.”

Burada kazandığım duygu ve hassasiyeti ben de aktarmak isterim öğrencilerime!

K6 “Çocuklara da bu kazandığım etkinlikten öğrendiğim duyguları, hassasiyeti aktarmayı çok isterim. Bir Türkçe öğretmeni aday olarak, adaleti, merhameti, vicdanı öğretmeyi isterim.”

K7 “Ben bir Türkçe öğretmeni aday olarak okuduğum örgün eğitimde, plan, program, disiplin nedir? Bilmek zorundayım. Yaptığımız bu etkinlikle de kendimi birçok alanda geliştirmeme sebep oldu. Ve ben, bunları uygulayabilirim ileride de.”

K17 “Biz de bu bağlamda bir öğretmen aday olarak gelecek nesillere örgün eğitim yoluyla bu değerleri aktaracağız.”

Eğitim hayatımda/öğretmen olarak adil-eşit olmalıyım!

E7 “Bu etkinlik bana eğitim hayatımda insanlara adil olmamı hatırlatmış oldu.”

kültürel farkındalık

Kültürel unsurlarla sınıf ortamında hayat dersi!

K10 “Böyle bir etkinliğin sınıfta öğrenciler arasında olumlu bir kültürel aktarım, farklı bakışları kazandırabileceğini düşünüyorum. Öğretmen – öğrenci iletişimini güçlendirdiğini ...söyleyebilirim.”

K5 “Bir öğretmen olarak aslında öğrenciye hayat dersleri de vermem gerektiğini düşündüm. Bunun ne kadar önemli bir şey olduğunu yaşayarak öğrenmiş oldum. (Hayat dersi içinde kültür de mevcuttur.)”

Simitle değer-dil- kültür kazanımı!

K10 “Bu gibi etkinliklerle, yöresel değerlerin dil öğretimine destekleyici bir araç olarak kullanılabilmesine dair fikirler elde ettim.”

bir simitle eğitim psikolojisi dersi kazanımı!

Basit materyaller ile eğitim

K1 “Hoca bize bir simitle, öğrenci gözleme, grup dinamiği yönetme, öğrenci duygu ve davranışlarını anlama, sosyalleşme, ortam kurma ve yönetme gibi başlıkları sezdirerek eğitim psikolojisi dersi vermiş gibi oldu.”

öğretmen ve sorumlulukları

Öğretmenler değerler eğitiminden sınıfta sorumlu!

K2 “Herkesin bu değerleri bilmesi gerek, öğretmenlerce öğretilmesi gerek.”

K3 “Bu duygular küçük yaşta öğretilmesi de işlenmelidir. Bir öğretmenin amacı, öğrencileri topluma başarılı bir şekilde kazandırmaktır.”

Öğrenciye hayat dersi de vermek gerekir!

K5 “Bir öğretmen olarak aslında öğrenciye hayat dersleri de vermem gerektiğini düşündüm.”

K14 “Öğrencilere erdemler gibi kitap dışı dersler de vermek gerekir.”

Öğrenci davranışı gözlemi ve değer kazanımı!

K16 “Ayrıca sınıf içi etkileşimin yalnızca ders anlatmaktan ibaret olmadığını, öğrencilerin davranışlarını gözlemlemenin ve değer kazandırmanın öğretmenlik sürecinde önemli bir yer tuttuğunu anladım.”

Tartışma

Yaşanmış bir deneyimin özünü anlamlandırıp betimleyebilmek için nitel araştırma yöntemlerinden birisi **fenomenolojik** yaklaşım olup nitel araştırmalar, anlam ve yorum odaklıdır. Fenomenolojik yaklaşım, bireysel deneyimlerle ortaya konmuş fenomeni ve o fenomenin özünü, yapısını evrensel nitelikte bir açıklamaya dönüştürür. Nitekim Creswell’e göre (2016), fenomenolojinin temel amacı, fenomenle ilgili neyin nasıl deneyimlendiğini, şahsi tecrübeleri, evrensel dilde bütüncül bir betimlemeyle, bir açıklamaya dönüştürmektir. Bu çalışmanın merkezi fenomeni “erdemli insan”dır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin de “Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi”i ile erdemli insanı merkeze aldığı görülmektedir. “Kişilik yapısının temel taşlarından biri olan **değer**; insanın hem kendisi hem de çevresiyle ilişkilerinde düşünce, duygu ve davranışlarını biçimlendirir. Değer; kişinin varoluşsal olarak anlam kazanmasına, hayata anlam katmasına, kendi içinde ahenkli olmasına, ahlaklı ve erdemli bir kişilik yapısı kazanmasına ve böylece tekâmülüne hizmet eder. Diğer yandan değer, içinde yaşadığı toplumla bütünleşmesine ve nitelikli toplumsal ilişkiler geliştirmesine kılavuzluk ederek insan, toplum ve çevre açısından gerekli bir yapıdır.” Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (ET: 12. 04. 2026).

Bu çalışma; değerlerin hızla değersizleştiği günümüzde, sınıf içi düşünce, duygu ve davranış deneyimine dayalı kolay bir etkinlikle, lisans öğrencileri gözünden temel değerlere bakışı anlamlandırmayı, öğrencilerin temel insani ve toplumsal değerleri yalnızca bilişsel düzeyde öğrenmelerini değil, **gerçek bir yaşantı deneyimi yoluyla içselleştirmelerini** amaçlamaktadır. Hal böyle olunca, temel amaca dönük çalışma çıktıları, aynı zamanda **Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**’nin (2024) temel ilkeleriyle uyumludur. Böylece, öğretmen adaylarının etkinlik vasıtasıyla, güncel öğretim programının temel ilkeleri ile bağdaşık; yaparak, yaşayarak, tecrübe ederek istedik kazanımlara ulaşmaları sağlanmıştır.

Mutlu’ya göre, bireyin yaşam deneyimlerinin geniş bir kapsama alanı bulunmakta olup deneyimler, fiziksel, zihinsel, duygusal, ruhani, dini, sosyal ya da sanal deneyimler olabilir (Mutlu, 2014). **Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programı**’na (MEB 2024) da atıfla, “**düşünce, duygu, davranış**” deneyimine dönük etkinliklerle “değerler” kazanımı sağlamak için bu çalışma çıktıları, alan yazınındaki boşluğu doldurmak adına bir model oluşturma potansiyeline sahiptir. Zira “Bulgular” bölümü ortaya koymuştur ki, net ve açık ifadeli özgün verilerle esas amaca ulaşılmıştır. Bulguların ilk bölümünü oluşturan 1. Soruda, öğrenci verileri -topluca bir arada görebilmek adına -şu ana temalar ve alt temalarda ortaya çıkar:

1.Soru “Kültürel bir değer olan yöresel Muğla simidi paylaşım etkinliği size hangi duyguları hissettirdi?”

mekan – zaman – eylem

Sınıf ortamında pratik deneyim ve öğrenme!

Sınıf, değerlerin sınındığı küçük bir toplum!

Paylaşım için zaman ve mekanın önemi yok: sınıf içi – dışı fark etmez!

Her şey ders, sınav değilmiş!

değerlerin farkındalığı

Bir simit paylaşımı ile onlarca değeri, önemini hatırlama!

Birçok değeri yeniden hatırlattı!

İçimizdeki değerleri ölçen sessiz bir sınavdı!

İyi insan olmak, iyi niyetli olmak önemlidir!
Erdemli olmak önemlidir!
Adilce paylaşım: adalet!
Eşit paylaşım çok önemli!
Yabancı bir kişiyle paylaşımın olumlu sonucu: mutluluk, güzel duygular!
Yanıımızdakinden de sorumluyuz: sorumluluk!
Karşımdaki de aç olabilir: empati!
Manevi değerleri daha çok hatırlattı!
Vicdan önemli!
Merhamet öne çıktı!
Dayanışma önemlidir!
Hoşgörü önemlidir!
Sevgiyi hissettirdi!
Saygıyı hissettirdi!
Nezaket önemli!
Kardeşlik önemli!
Fedakarlık önemli!
Sorumluluk
Cömertlik önemli
Titiz-temiz olmak önemli!
Paylaşım önemli
değerleri duyguyla öğrenme ve hatırlama
Bazı duyguları hatırladım!
Bir çok duyguyu aynı anda hissettim!
Bazı duyguları daha iyi anladım!
Herkeste farklı duygular açığa çıkardı!
kültürel farkındalık
Yöresel lezzet ve Muğla'ya daha da yakınlaşma, kaynaştırma!
eleştiri
Önyargılı olunduğu için utanma!
Bencillik kötüdür!
diğer
Farkındalık: yaşıtımla paylaştım, onun da düşünceleri benimle benzermiş!
Tatlı, güzel bir anı oldu!
Unutulmayacak bir etkinlik oldu!
Olumlu etkileşim oldu!

1. soruda esas temaların; *mekan – zaman – eylem, değerlerin farkındalığı, değerleri duyguyla öğrenme ve hatırlama, kültürel farkındalık, eleştiri ve diğer* başlıklarında toplandığı izlenmiştir. 6 farklı esas tema ve alt temalar altında toplanan onlarca ifade, 18 katılımcının nitel çalışmaların özü gereği, bireysel yorumlar olarak kağıtlara yansımıştır. Her yanıt ve içerdiği bireysel yorum adı üzerinde birdir, özgündür, bu bağlamda da

“biriciktir.” Zira soru içeriği, his-duygu odaklıdır ve şahsi kağıtlara yansıyan “ortak ifade” – ÖZ tespiti için hazırlanmıştır. **Yanıtların ortak özü, değerlerin farkında olan “iyi” insandır.** Bu yönüyle, hemen her bir kâğıtta bu soruya, henüz dijital aleme kendini fazla kaptırmamış “özünün/ruhunun iyi insan olduğunun farkında bilinçli gençlik” yansımıştır. Bu durum, dünya-ülke-geçmiş ve elbette gelecek nesiller adına umut var bulunmuştur. Özellikle aşağıya alıntılan onlarca ifadeden sadece birisi olan şu ifadeler, “klavyenin bile susması” adına yorumsuzdur:

Önyargılı olduğu için utanma!

K11 “...O ise neredeyse eşit bir şekilde paylaştı. Etkinlik öncesi önyargılı olduğum bu kişi ile sonrasında sohbet etme şansı yakaladım. Onu tayıncı, ön yargılı olduğum için biraz utandım. O kişi, beni şaşırttı. Etkinlik sonrası ona karşı bir güven oluştu.”

2.Soru “Bu etkinlik size bir Türkçe Öğretmen adayı olarak örgün eğitim bağlamında ne kazandırdı?”

etkili ve yaşam boyu öğrenme

Eğitim sadece tahtaya çıkıp ders anlatmak değil!

Yüz yüze - yaparak – yaşayarak -yaşatarak öğrenme kalıcı!

Metin dışı unsurlarla, ders kitabı dışı, deneyim yoluyla, aktif katılımı öğrenme de elzem!

Öğrenme sadece akademik içerikle değil, sosyal-kültürel unsurlarla ... dolu bir süreç!

Bir insanı tanımanı kolay yolunu sınıfta öğretti!

Uygulamalı etkinlikler daha kalıcı!

Kazanılan değerleri yaygın eğitimde de yaşatma!

Değerler, sözde değil davranışta da “yaşanmışlıkla”, “göstererek” “hissettirerek” anlama büründü!

Unutulan erdemleri hatırlattı!

Yardımlaşma ve paylaşma hoşgörü toplum için önemli!

Sınıf içinde işbirliği, iletişim, öğrenci psikolojisi!

ETKİLİ öğretim: Örgün eğitimde sosyal ve duygusal öğrenme farkındalığı!

“Nasıl iyi bir öğretmen olunur” sorusuna bir yanıt oldu!

Sınıf içinde işbirliği, iletişim, öğrenci psikolojisi!

sınıf yönetimi

Sınıfta herkesi etkiledi, eyleme sevk etti, motivasyon arttı!

Sınıfı kaynaştırmak için etkili bir yöntem!

Etkinlik, tüm öğrenciyi düşündürüp sürece katmıştır!

rol model alma

“Ben de öğretmen olunca canlı/bu tür ... etkinlikler yapacağım!”

Burada kazandığım duygu ve hassasiyeti ben de aktarmak isterim öğrencilerime!

Eğitim hayatımda/öğretmen olarak adil-eşit olmalıyım!

kültürel farkındalık

Kültürel unsurlarla sınıf ortamında hayat dersi!

Simitle değer-dil- kültür kazanımı!

bir simitle eğitim psikolojisi dersi kazanımı!

Basit materyaller ile eğitim

öğretmen ve sorumlulukları

Öğretmenler değerler eğitiminden sınıfta sorumlu!

Öğrenciye hayat dersi de vermek gerekir!

Öğrenci davranışı gözlemi ve değer kazanımı!

2. soruda esas temaların; *etkili ve yaşam boyu öğrenme, sınıf yönetimi, rol model alma, kültürel farkındalık, bir simitle eğitim psikolojisi dersi kazanımı, öğretmen ve sorumlulukları* başlıklarında toplandığı izlenmiştir. Bu soruda da 6 farklı esas tema ve alt temalarda toplanan onlarca ifade, 18 katılımcının **bireysel yorumları** olarak kağıtlara yansımıştır. Alt temalar o kadar net bir şekilde ortaya koyuyor ki, öğrenme ortamı, nitelikli içerikte tasarlandığı sürece her yerde!, nitelikli ders içeriği zor olmak zorunda değil! ve daha onlarca olumlu ve anlamlı mesaj yüklü geri dönüşler...Kağıtlara yansıyan birçok ifade, eğitimde bazen basit bir materyalin ve kurgunun öğrenmeyi daha etkili ve yaşam boyu kazanıma dönüştürebileceğini yine ve yeniden ispat etti; değerler ve eğitim gibi soyut konular için bu yöntemin çok daha uygun olduğunu ÖZGÜN dönütlerle kanıtladı. Nitekim Merriam'ın da (2015) vurguladığı gibi, temel nitel araştırmaların esas hedefi, bu tür anlamları keşfetmek, yorumlamaktır. Fenomenoloji, “öz”ü **anlama** işi olup Fenomenologlar, “yaşanmış deneyimler” ile ilgilenirler (Tuna, Turhan 2024). Buradan hareketle, PAYLAŞIM deneyimi temalı her iki sorunun yanıtlarına -daha yukarıdan- özü tespit adına bütüncül yaklaşıldığında, “özünün/ruhunun İYİ İNSAN olduğunu BİLEN ve değerleri içselleştirip yaşantıya/eyleme dökmeye arzulu öğretmen adayları” yansımaktadır. Bu ifadeyi daha da kısaltarak anlamlandırmak mümkündür: “ERDEMLİ bir insan için sen, ben yok, “biz” var!” Kısaca çıkan öz: “Erdemli insan, ‘biz’ der: BİZ!”

SONUÇ

Günümüz gençlerinin bilgiye kolayca eriştiği; ancak empati kurmakta ve sorumluluk bilinci geliştirmekte zorlandığı bir dönemde, bu etkinlik öğrenciyi pasif bir dinleyici konumundan çıkararak **hisseden**, empati yaparak karar alan ve **sonuçlarını düşünerek davranan bir özne** haline getirmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programı'na (MEB 2024) da atıfla, “**düşünce, duygu, davranış**” deneyimine dönük etkinliklerle “değerler” kazanımı sağlamak için bu çalışma çıktıları bir model oluşturma potansiyeline sahiptir.

Aynı zamanda bu çalışmanın çıktuları, **Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**'nin temel ilkeleriyle uyumlu olup alan yazındaki “erdemli insan ve düşünce, duygu, davranış deneyimine dayalı sınıf içi paylaşım etkinliği” bağlamında ilgili boşluğu dolduracak ve başta Türkçe Eğitimi ve ilgili diğer alanlardaki ders kitaplarının geliştirilmesi için gelecekteki çalışmalara ışık olacaktır.

Bu çalışmadaki yoruma dayalı anlamlandırma eyleminde, deneyimin nesnesi simittir. Bir başka ifadeyle, paylaşıldıkça taşıdığı değerleri katlayan, bireysel tecrübe edenin eylem nesnesi konumunda olmuştur simit. Deneyimin çıktısı ise, tamamen “bireysel” yani kişiye özgüdür. Diğer taraftan PAYLAŞIM deneyimi temalı çalışmanın özü tespit adına çıktılara bütüncül yaklaşıldığında, “özünün/ruhunun İYİ İNSAN olduğunu BİLEN ve değerleri içselleştirip yaşantıya/eyleme dökmeye arzulu öğretmen adayları” görülmektedir. Bu ifadeyi daha da kısaltarak anlamlandırmak mümkündür: “ERDEMLİ bir insan için sen, ben yok, “BİZ” var!”

Sonuç olarak, etkinliğin bıraktığı hisler ve izler bağlamında her katılımcıda, kişisel yanıtların içindeki tüm ortak akıl yürütmeler, *insan varlığının yaratılış özünde benden bize “ERDEMLİ” bir özne oluşunu* evrensel dilde bütüncül bir çıktı olarak betimlemiştir. Kısaca çıkan öz: “Erdemli insan, ‘biz’ der: BİZ!”

KAYNAKÇA

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in Psychology*.

Creswell, J. W. (2016). “Nitel Çalışma Tasarımı”. *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. 3. Bölüm Çeviri: Ayfer Budak; İbrahim Budak; Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir Çev. Ed.). Ankara: Siyasal Kitapevi, 42-67.

Merriam, Sharan B. (2015). “Nitel Araştırma Nedir?”. *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (Gözden Geçirilmiş Yeni Basım, Üçüncü Basımdan Çeviri) Birinci Bölüm Çeviri: Selahattin Turan, Ankara: Nobel Yayınları, 1-55.

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] (2024). Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar). Millî Eğitim Bakanlığı.

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] (2024). Türkiye yüzyılı maarif modeli öğretim programları ortak metni. Millî Eğitim Bakanlığı.

Mutlu, M. E. (2014). Öğrenme deneyimlerinin yorumlanması. *Eğitim ve öğretim araştırmaları dergisi/ Journal of research in education and teaching*, 3 (4), 21-45.

- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (E. Bukova Güzel ve H. Demircioğlu, Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi. 104-107.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (M. Bütün ve S.B. Demir, Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi. 20-21.
- Taşkın, S. (2025). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde değerler eğitimi yaklaşımının analizi. *İstanbul Eğitim Dergisi*, (2), 160-180.
- Tuna, Turhan S. (2024). Peri kızı anlatmaları ve korku fenomeni. *Mehmet Naci Önal Armağanı*. Ed: Aysun Dursun vd. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yayınları. 789-797.
- Tuna, Turhan S. (2016). Seyrani'nin taşlamalarında değersizleşen değerlerin tespiti üzerine bir deneme. *Akademik Bakış Dergisi*, S. 56. Mart -Nisan 2016.
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (ET: 12. 04.2026)
- Yaşar, M. (2018). Nitel araştırmalarda nitelik sorunu. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 55-73.
- Yazıcı, K. (2006). Değerler eğitime genel bir bakış. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 19, 499-522.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (8. bs). Ankara: Seçkin Yayıncılık.